

Kontrollutvalget

Sekretariatet

Gjøvik, 18. april 2016.
J.nr./referanse: 04-16/NL/ks

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Hans Moon, leder (Ap)
Gunnar Løkkebø, nestleder (Ap) - FORFALL
Monica Andersson (Ap)
Birgit Felde Sevaldrud (H) - FORFALL
Ole Strand (BL) - FORFALL
Kjartan Stensvold (Sv), første vara
Harald Åsødegård (KrF), første vara
Gry Eli Bjelland (H), andre vara

Kopi av innkallingen er sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Etter avtale innkalles det herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 25. april 2016
Tid: Kl. 0900 – ca. 1430
Sted: Møterom i 5. etasje, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Forfall og innkalling av vara:

- Gunnar Løkkebø (Ap) har meldt forfall. Første vara for Ap/Sv Kjartan Stensvold (Sv) er innkalt.
- Birgit Felde Sevaldrud (H) har meldt forfall. Første vara for Sp/H/BL/Krf Harald Åsødegård (KrF) er innkalt.
- Ole Strand (BL) har meldt forfall. Andre vara for Sp/H/BL/Krf Gry Eli Bjelland (H) er innkalt.

Eventuelt ytterligere forfall bes meddelt snarest til undertegnede på tlf. 995 77 903 eller e-post kjetil@kontrollutvalget.no.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig Heidi Holm Olafsen deltar under sak 18 og orienterer under første del av saken.
- Rådmannen deltar under andre del av sak 18 - Årsregnskap 2015 (kl. 1200).

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, E-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I NORDRE LAND RÅDHUS

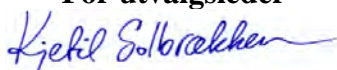
Mandag 25. april 2015 kl. 0900

(møterom: Formannskapssalen)

- SAK NR. 17/2016** **GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.03.16**
- SAK NR. 18/2016** **NORDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2015 -
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**
Kontrollutvalget oppgave er å avgi uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Revisor/Innlandet Revisjon IKS oppsummerer revisjonsarbeidet og presenterer revisjonsberetningen. Rådmannen og kommunens regnskapsansvarlig presenterer årsregnskapet og rådmannens årsrapport.
- SAK NR. 19/2016** **OVERORDNET ANALYSE – FORVALTNINGSREVISJON**
- SAK NR. 20/2016** **REFERATSAKER**

Gjøvik, 18. april 2016.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
Utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Nordre Land kommune v/ordfører, rådmann, kommunalsjefer og vararepresentanter til kontrollutvalget
- Innlandet Revisjon IKS

SAK NR. 17/2016

Nordre Land kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.03.16

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	25.04.16	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 14.03.16

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 14.03.16 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Protokoll fra siste møte i kontrollutvalget legges frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 14. mars 2016 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 – 1510.

Som medlemmer møtte:

Hans Moon, leder (Ap)
Gunnar Løkkebø, nestleder (Ap)
Monica Andersson (Ap)
Ole Strand (BL)

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Birgit Felde Sevaldrud (H)
(ingen vara innkalt pga. sent forfall)

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Rådmann Jarle Snekkestad og avtroppende prosjektleder for internkontroll-prosjektet Anne Marit Tangen Eng (begge deltok under sak 13).
Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Heidi Holm Olafsen (sak 10).
Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Ordfører, kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Hans Moon som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 09/2016 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 25.01.16

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 25.01.16 godkjennes.
---------------------------	---

**SAK NR. 10/2016 REGNSKAPSREVISJON: PRESENTASJON AV
PLAN/STRATEGI OG STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2015**

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen orienterte og svarte på spørsmål.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Revisors presentasjon av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for revisjon av kommuneregnskapet for 2015 tas til orientering.
---------------------------	--

2. Status og fremdrift i revisjon av kommuneregnskapet for 2015 tas til orientering.
3. Oppdragsansvarlig revisors vurdering av egen uavhengighet tas til orientering.

SAK NR. 11/2016**METODE OG OPPLEGG FOR GJENNOMFØRING AV OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN**Fra behandlingen:

Utvalgssekretær presenterte forslag til opplegg for gjennomføring av overordnet analyse.

Vedtak, enstemmig:

Foreslått metode og opplegg for gjennomføring av overordnet analyse tas til orientering.

SAK NR. 12/2016**KOMMUNEBAROMETERET 2015**Vedtak, enstemmig:

1. Kommunebarometeret 2015 tas til orientering.
2. Kommunebarometeret for 2016 legges frem/presenteres for kontrollutvalget når rapporten foreligger.

SAK NR. 13/2016**OVERORDNET ANALYSE - FORVALTNINGSREVISJON: RISIKOVURDERINGER OG FORELØPIGE PRIORITERINGER**Fra behandlingen:

Rådmann Jarle Snekkestad og avtroppende prosjektleder for internkontroll-prosjektet Anne Marit Tangen Eng orienterte og svarte på spørsmål. Rådmannens notat «Innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon» ble delt ut i møtet.

Vedtak, enstemmig:

1. Rådmannens presentasjon av innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon tas til orientering.
2. Sekretær bes om å supplere kontrollutvalgets liste over foreløpige innspill til forvaltningsrevisjon med forslag/innspill som fremkom i møtet. Saken følges opp på neste møte.
3. Sluttrapport for rådmannens internkontroll-prosjekt bes lagt frem for kontrollutvalget når den foreligger.

SAK NR. 14/2016**KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2016**Fra behandlingen:

Kontrollutvalgets deltakere fra konferansen (Gunnar Løkkebø og Monica Andersson) og utvalgssekretær orienterte.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Presentasjon av hovedpunktene på Kontrollutvalgskonferansen 2016 tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 15/2016**KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2015**

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET: Kontrollutvalgets årsrapport for 2015 tas til orientering.
---------------------------	--

SAK NR. 16/2016**REFERATSAKER**Følgende saker ble referert:

1. Uavhengighetserklæringer fra Innlandet Revisjon IKS (3 stk)
2. Rammeavtale for sekretær for kontrollutvalget: Melding fra felles innkjøpsenhet i Gjøvikregionen til samarbeidsrådet for innkjøp i Gjøvikregionen og innkjøpsleder i Hadelandsregionen.
3. Kontrollrapport 2015 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune
4. Årsrapport for 2015 – Skatteoppkreveren i Nordre Land kommune
5. Informasjon vedr. KS-rapport fra Asplan Viak AS: *Kommunal planlegging kan bli mer effektiv*
6. Artikkel «Datatilsynet øker bruken av gebyrer for å sørge for at personopplysningsloven følges»
7. «Tilsyn til besvær» - sammendrag fra rapport om kommunens som barnehagemyndighet, herunder kommunens tilsyn
8. Diverse avisartikler
9. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Referatsakene tas til orientering.
---------------------------	------------------------------------

Dokka, 14. mars 2016.

Hans Moon
leder

**RETT UTSKRIFT:
Dokka, 14. mars 2016.**

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 25. APRIL 2016

Tidspunkt: KL. 0900

Aktuelle saker:

- *Årsregnskap 2015 for Nordre Land kommune – kontrollutvalgets uttalelse*
- *Rådmannens sluttrapport etter internkontroll-prosjektet (KU-sak 13/16)*
- *Videreføring av overordnet analyse av kommunen – forvaltningsrevisjon*
- *NOU 2016:4 – Ny kommunelov*

Saker til oppfølging senere:

- *OU-prosessen (vedtak KU-sak 02/16)*
- *Overordnet analyse – selskapskontroll*
 - *Presentasjon av fagområdet og kommunens eierskapspolitikk*
 - *Risikovurderinger og foreløpige prioriteringer*
- *Kostra-analyser:*
 - *Presentasjon av kommunebarometeret 2016 (KU-sak 12/16)*
 - *Presentasjon av felles kostra-analyse Gjøvikregionen (vedtak KU-sak 02/16)*
- *Samhandlingsreformen – presentasjon v/rådmannen (ku-sak 43/13)*
- *Eiendomsforvaltning (ku-sak 43/13)*
- *Oppfølging av revisjonsrapporten «Oppfølging av politiske vedtak» (ku-sak 16/14)*

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Selskapskontroll – Vokks AS*

Møteplan 2016:

- Mandag 25.01.16 kl. 0900
- Mandag 14.03.16 kl. 0900
- Mandag 25.04.16 kl. 0900
- Mandag 30.05.16 kl. 0900
- Mandag 12.09.16 kl. 0900
- Mandag 28.11.16 kl. 0900

Nordre Land kommune

ÅRSREGNSKAP 2015 FOR NORDRE LAND KOMMUNE – KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	25.04.16	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Revisjonsberetning for 2015	Vedlegg 1
2. Årsregnskapet for 2015	Vedlegg 2 (eget vedleggshefte)
3. Rådmannens årsrapport for 2015 inkl. vedlegg/styringskort	Vedlegg 3 (eget vedleggshefte)

FORSLAG TIL VEDTAK:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL NORDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2015

Kontrollutvalget har behandlet Nordre Land kommunes årsregnskap for 2015. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2015.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og samtale med kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen v/rådmann, kommunalsjef og regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til årsregnskapet.

Kontrollutvalget på sin side har følgende kommentarer:

-
-

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 14. april 2016, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2015.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalgets oppgaver med årsregnskapet:

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med kommunens årsregnskap fremgår slik at Forskrift om kontrollutvalg:

§ 6 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.

§ 7 Uttalelse om årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den, før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet:

Årsregnskap og rådmannens årsmelding er vedlagt saken (utsendt direkte fra kommunen).

I tillegg er det, i likhet med tidligere år, lagt opp til følgende presentasjoner i møtet:

- Revisor/Innlandet Revisjon IKS er invitert til møtet for å orientere om revisjonsarbeidet og presentere revisjonsberetningen.
- Rådmannen og kommunens regnskapsansvarlig er invitert til å presentere årsregnskapet og rådmannens årsmelding. Det er særlig bedt om at kontrollutvalget blir orientert om følgende:
 - *Kommunens resultat og økonomiske situasjon.*
 - *Vesentlige regnskapsmessige og avgiftsmessige problemstillinger i årets regnskap.*
 - *Vesentlige avvik i forhold til planer/budsjett/vedtak.*
 - *Overordnet intern kontroll og styring.*

Tidligere kommunikasjon med revisor gjennom året er også en del av grunnlaget for saken. Det vises her til:

- *Presentasjon av revisjonsplan/revisjonsstrategi*
- *Statusrapportering etter utført interimrevisjon*

Samlet skal dette kunne gi kontrollutvalget en forsvarlig oversikt over saken, og sette utvalget i stand til å utforme en uttalelse til årsregnskapet.

Det finnes ingen standard for hvordan kontrollutvalgets uttalelse til regnskapet skal utformes. Utforming av forslag til vedtak i saken (kontrollutvalgets uttalelse) er basert på tidligere års uttalelser i kontrollutvalget og som i sin tid var basert på et forslag fra Norges kommunerevisorforbund (NKRF).

Oppfølging av merknader fra kommunestyret eller kontrollutvalget:

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret i f.m. regnskap eller den del av internkontrollen som har med økonomi å gjøre.

Det vises for øvrig til kontrollutvalgets uttalelse til tidligere årsregnskap, som er naturlig å følge opp.

Se under for fullstendig uttalelse til årsregnskapene siste år.

HISTORIKK: KONTROLLUTVALGETS UTTAELSE TIL TIDLIGERE ÅRSREGNSKAP:

2014:

KONTROLLUTVALGETS UTTAELSE TIL NORDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2014

Kontrollutvalget har behandlet Nordre Land kommunes årsregnskap for 2014. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2014.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og samtale med kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen v/rådmann, kommunalsjef og regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en "ren" revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til årsregnskapet.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer etter sin gjennomgang av årsregnskap og årsberetning:

a) Kommunens økonomiske situasjon

Hovedinntrykket er at kommunen har en tilfredsstillende finansiell stilling og økonomisk handlefrihet. Kontrollutvalget begrunner dette med:

- *Positivt netto driftsresultat (ca 21,1 millioner = 3,7 % av driftsresultatet, korrigert for premieavvik 12,3 millioner = 2,15 % av driftsresultatet).*
- *Frie fond: Kommunen har et tilfredsstillende nivå på frie fond (disposisjonsfond). Fondene hadde i 2014 en reell økning på ca 5,3 millioner og utgjorde pr. 31/12-14 totalt 33,3 millioner. Kommunestyret har «øremerket» 20,9 millioner av disse til ulike formål, dvs. at 12,4 millioner er frie udisponerte driftsfond.*
- *Lånegjeld: Moderat/lav netto lånegjeld sammenlignet med andre kommuner på samme størrelse.*
- *Likviditet: Tilfredsstillende likviditet.*

b) Ryddig og leservennlig årsrapportering

Kontrollutvalget mener rådmannens årsrapportering fremstår som leservennlig og god. Kontrollutvalget vil særlig trekke frem det positive ved å skille den obligatoriske/lovpålagte årsrapporteringen (årsberetning + årsregnskap) fra rådmannens årsberetning som omhandler øvrige forhold.

c) **God budsjettdisiplin**

Samlet viser ordinær drift (virksomhetsområdenes resultater) et mindreforbruk («overskudd») på ca 4,1 millioner kroner i forhold til budsjett. Dette indikerer en sterk budsjettdisiplin i kommunen. Kontrollutvalget vil særlig trekke frem enheten Omsorg og Rehabilitering som hadde et mindreforbruk («overskudd») på ca 500 000 kroner. Dette er svært gledelig hensyntatt situasjonen tidligere år.

d) **Positiv utvikling i sykefraværet:**

Kontrollutvalget har merket seg den positive utviklingen i sykefraværet, en nedgang p 0,9 prosentpoeng til 9,0 % i 2014.

Spesielt gledelig er den kraftige nedgangen innenfor enhet for Omsorg og Rehabilitering som har mange ansatte. I denne enheten var sykefraværet 11,1 % i 2014 mot 15,1 % i 2013.

Kontrollutvalget er kjent med at nedgangen har fortsatt i første kvartal 2015.

e) **Etterslep på gjennomføring av investeringer:**

Kontrollutvalget påpekte i sin uttalelse til regnskapet i 2013 at det forelå et betydelig etterslep på gjennomføringen av vedtatte investeringer. Kontrollutvalget registrer at situasjonen ikke er vesentlig forbedret i 2014, noe som tyder på at kommunen fortsatt har utfordringer med å gjennomføre investeringstiltak i tråd med kommunestyrets vedtak/ønsker.

Etterslepet berører investeringsprosjekter vedtatt i 2012, 2013 og 2014. Dette er ikke tilfredsstillende, og kontrollutvalget forventer at rådmannen følger opp dette slik at ambisjonsnivået i budsjettene er realistiske og at man sørger for å få gjennomført tidligere vedtatte investeringer.

Lavere planlagt aktivitetsnivå i 2015 (budsjettert investeringsutgifter på 14, 9 millioner) gjør at det må kunne stilles forventninger om at situasjonen bedres i løpet av året.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 13. april 2015, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2014.

2013:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL NORDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2013

Kontrollutvalget har behandlet Nordre Land kommunes årsregnskap for 2013. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2013.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og samtale med kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og rådmannen/administrasjonen representert ved kommunalsjef Strategi og økonomi og regnskapsleder.

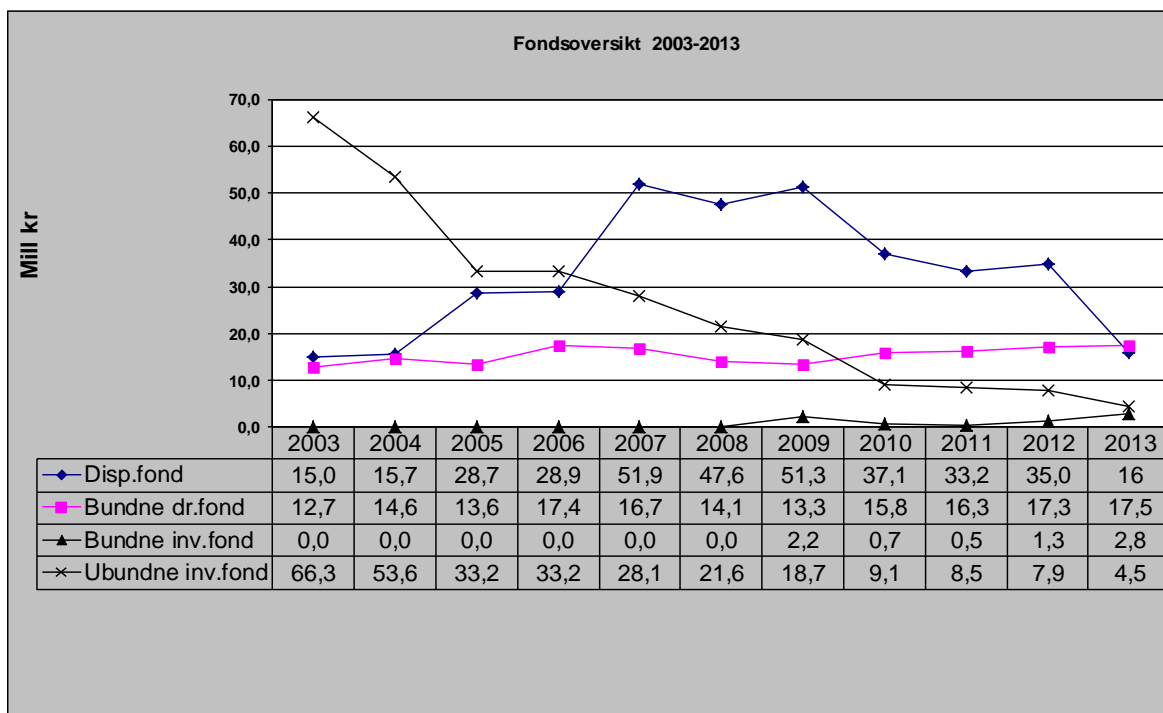
Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til årsregnskapet.

Kontrollutvalget på sin side har følgende kommentarer:

- **Økonomistyring og budsjettdisiplin:**

De ulike resultatenehetene går samlet med et ubetydelig avvik i forhold til budsjett knyttet til den styrbare delen av budsjettene. Med unntak av noe avvik for enkelte enheter, har kontrollutvalget inntrykk av at budsjettstyringen og budsjettdisiplinen generelt er god.

- Etterslep på gjennomføring av investeringer:
Pr. 31/12-13 har kommunen et etterslep i forhold til gjennomføring av vedtatte investeringer med ca. 36 millioner kroner (jf. note 17 - summert). Dette er omtrent uendret fra i fjor, og tyder på at kommunen har utfordringer med å gjennomføre investeringstiltak i tråd med kommunestyrets vedtak/ønsker. Rådmannen oppfordres til å informere kommunestyret om etterslepet sammen med en plan for hvordan dette skal rettes opp.
- Bekymringsfull utvikling i kommunens fond:
Kontrollutvalget registrerer at kommunens fondsbeholdninger gradvis er blitt svekket de siste årene, og fondsbeholdningene/reservene er i dag på et lavt nivå. Det er særlig nedgangen i frie fond som er bekymringsfull (disposisjonsfond og ubundne investeringsfond). Figuren under illustrerer den bekymringsfulle utviklingen. Figuren er utarbeidet av rådmannen.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 14. april 2014, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2013.

2012:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL NORDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2012

Kontrollutvalget har behandlet Nordre Land kommunes årsregnskap for 2012. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2012.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og samtale med kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen v/rådmann, kommunalsjef og regnskapsleder.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en "ren" revisjonsberetning, dvs. ingen bemerkninger fra revisor til årsregnskapet.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer:

- Økonomistyring og budsjettdisiplin:
De ulike resultatenehetene går samlet med et "overskudd" på ca. 5,3 millioner kroner. Med unntak av merforbruk/overskridelser på enkelte enheter, synes det som om budsjettstyringen og budsjettdisiplinen er god.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 12. april 2013, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2012.

Innlandet Revisjon IKS

Til kommunestyret i Nordre Land kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Nordre Land kommune som viser kr 359 715 258,45 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 6 809 776,56. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunens utarbeidelse av et årsregnskap som gir en dekkende fremstilling. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Nordre Land kommune per 31. desember 2015, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE 3000) «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Gjøvik, 14. april 2016

Heidi H. Olafsen

Heidi Holm Olafsen

Oppdragsansvarlig revisor

Nordre Land kommune

OVERORDNET ANALYSE – FORVALTNINGSREVISJON

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	25.01.16 14.03.16 25.04.16	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Organisasjonskart for kommunen	Vedlegg 1
2. Generell oversikt over tjenesteområder i en kommune	Vedlegg 2
3. Notat fra rådmannen – innspill til plan for forvaltningsrevisjon	Vedlegg 3
4. Kap. 6 i Kontrollutvalgsboken om <i>Planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll</i>	Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

- 1. Sekretær bes om å oppdatere oversikten over forslag/innspill til aktuelle områder og tema til videre drøfting.**
- 2. Saken følges opp på neste møte.**

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en videreføring av «brainstorming» og diskusjoner de siste møtene omkring aktuelle tema og prioritere i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Nedenfor følger oversikt over stikkord/tema fremkommet så langt i prosessen. Det ligger ingen grundige risiko- og vesentlighetsvurderinger bak innspillene, og temaene er kun ment til videre diskusjon.

Vedlagt saken følger organisasjonskart for kommunen og en oversikt over vanlige tjenesteområder i en kommune som hjelp til å sikre helhet i den videre diskusjonen om valg av områder/tema.

Stikkord fra «brainstorming»/tidligere møter:

Møte 25/1-16:

- **Kompetanse** (viktig for kvaliteten på tjenestene. Hvilke krav stilles rundt i organisasjonen mht. lover/bemanningsnormer/vedtak og er kravene oppfylt? Hva med opplæringsplaner, kompetansestyring mv)
- **Ledelse** (hvordan fungerer lederne i små enheter? Hvordan fungerer ledelse i store avdelinger?)
- **Skole:** Målinger/evaluering over flere år. Følge et bestemt trinn/elever over flere år.
- **Habilitet**
- **Kirker:** Kommunens roller og ansvar (7 kirker, stort vedlikeholdsbehov, dialogen mellom kommunen og fellesrådet)
- **Kvalitet** (brukere viktig, men fagfolkene er normalt mer kvalifisert til å mene noe om kvalitet)
- **Ressursutnyttelse**
- **Tilrettelagte tjenester** (mye enkeltvedtak – hvordan jobber de?)
- **Samhandlingsreformen** – rus (fra 2016)
- **LEAN:** Kommunen er midtveis i prosjektperioden rundt implementering av lean i organisasjonen (avsluttes 1/7-17). Dette er aktuelt å følge opp. Fokus på gevinstrealisering?

Møte 14/3-16:

- **Informasjonssikkerhet** (innspill fra rådmannen)
- **Barnevern** (innspill fra rådmannen)
- **Internkontroll med fokus på avviksrapportering/varsling** (manuelt system, fungerer dette etter hensikten?)
- **Integrering av flyktninger** (Mye arbeid rundt dette nå. Oppland er pilotfylke, og N.Land pilotkommune. Mest aktuelt i slutten av valgperioden/2018?)
- **Innkjøp** (behov for oppfølging av tidligere revisjonsprosjekt – i slutten av valgperioden)
- **Kommunal planlegging** (fokus på helhetlig planstrategi, rullering, effektiv planlegging? – se rapport fra Asplan Viak/KS. Aktuelt fellesprosjekt i hele Gjøvik-regionen?)
- **SØAS** (kommunen har flere roller. Se på rollefordeling – kontrollør/saksbehandler/kjøper – Fokus på håndtering av roller)

Innspill fra forrige valgperiode:

Vedtak:

- **Samhandlingsreformen – presentasjon v/rådmannen** (ku-sak 43/13)
- **Eiendomsforvaltning** (ku-sak 43/13)
- **Oppfølging av revisjonsrapporten «Oppfølging av politiske vedtak»** (ku-sak 16/14)
- **Etterlevelse av reguleringsplaner** - Hvilket system har rådmannen for å sikre at planene etterleveres, og fungerer dette i praksis? (KU-vedtak i sak 13/13)

Innspill fra KU i forrige valgperiode:

- **Finansforvaltning** (revidert reglement? Lite prioritert område?)
- **Rekrutteringsprosessen**
- **Barnevern**

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Selskapskontroll – Vokks AS*

Aktuelle tema fra Kontrollutvalgskonferansen 2016:

- Integrering av flyktninger (måloppnåelse, rapportering)
- Korrupsjon/åpenhet/habilitet (fokus på kommunens arbeid med å forhindre korrupsjon og skape gode holdninger)

Strategi for valg av innfallsvinkler til prosjekter / prioriterte perspektiver:

- Fokus på kvalitet i tjenesteproduksjonen (hvordan måles/vurderes kvalitet)
- Fokus på produktivitet, effektivitet og måloppnåelse (fremfor regeletterlevelse)

Kort om overordnet analyse:

Utgangspunktet for saken er kravene i forskrift om kontrollutvalg § 10 som sier at:

”Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon”.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Fra kommentarene til § 10 i forskrift om kontrollutvalg står bl.a. følgende:

Hensikten med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens/fylkeskommunens virksomhet, slik at det er mulig for kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjøre forvaltningsrevisjon.

Målet er å avdekke indikasjoner på avvik eller svakheter i forvaltningen sett i forhold til lover, forskrifter, kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger. I uttrykket ”risiko- og vesentlighetsvurderinger” ligger at det skal gjøres en vurdering av på hvilke områder av kommunens/fylkeskommunens virksomhet det er risiko for vesentlige avvik i forhold til de vedtak, forutsetninger og mål som er satt for virksomheten.

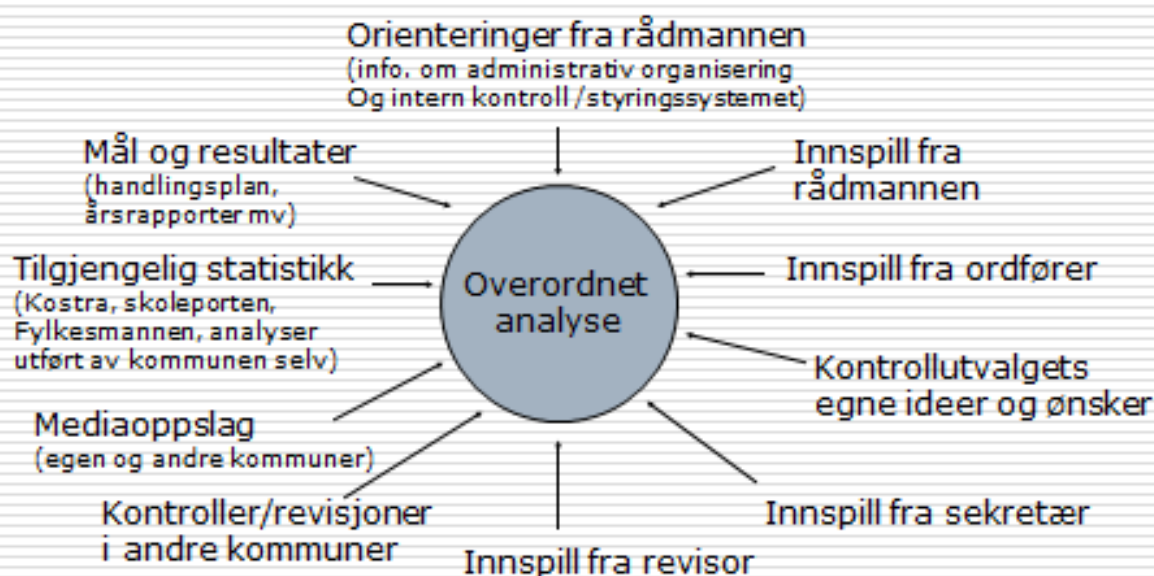
Gjennom analysen skal det samles nødvendig informasjon om det aktuelle området, identifiseres mulige avvik eller svakheter og legges grunnlag for beslutningen om hvor det skal iverksettes forvaltningsrevisjon (systematiske vurderinger). En slik analyse kan også bygge på relevant informasjon fra andre dokumenter som er utarbeidet i kommunens/fylkeskommunens plan- og analysearbeid.

Valg av metode og opplegg for gjennomføring av overordnet analyse ble behandlet i egen sak. I hovedsak legges det opp til et opplegg som i stor grad baserer seg på å innhente informasjon fra eksterne kilder først, før man går på kartlegginger og undersøkelser internt.

Overordnet analyse gjennomføres som en prosess gjennom første halvår 2016. Målet er å legge frem en plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunestyret høsten 2016.

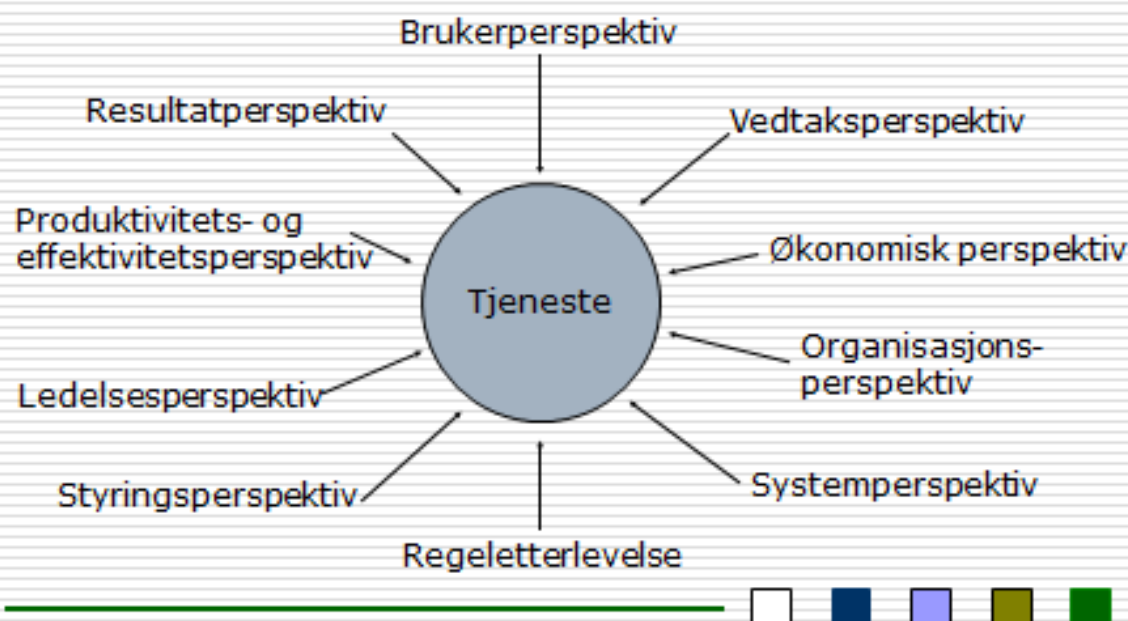
Nedenfor følger noen lysark som ble benyttet av sekretær i forbindelse med egen sak om valg av opplegg og metode for overordnet analyse:

Kunnskapsinnhenting og bruk av kilder

11

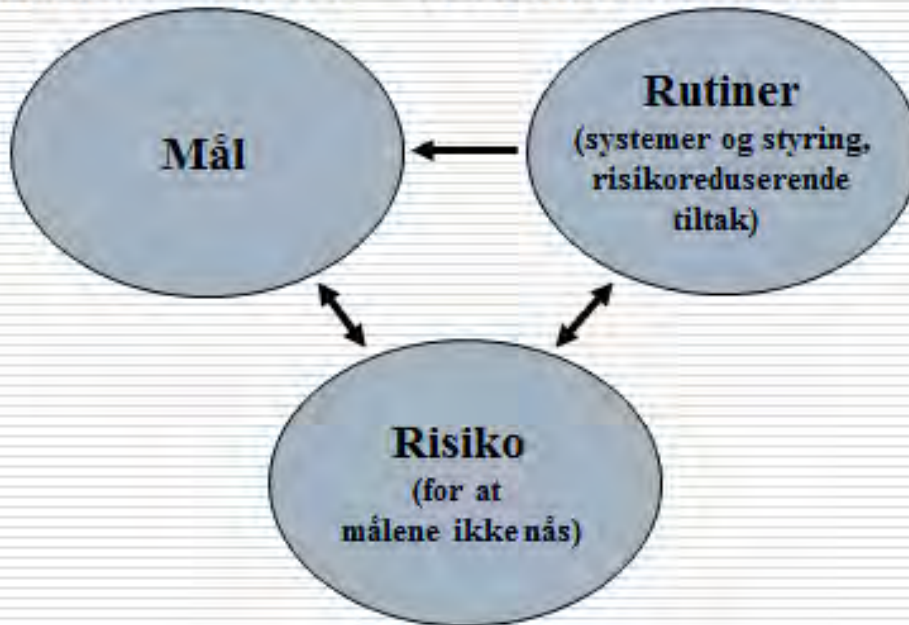
Ulike perspektiver - forvaltningsrevisjon

8

Overordnet analyse = «....ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger....»

RISIKOSTYRING – GENERELL MODELL

1

Kontrollutvalgets prioriteringer.
Risiko- og vesentlighetsvurderinger.

K O N S E K V E N S	Stor		Stor konsekvens – stor sannsynlighet
	Liten		
		Liten	Stor
		SANNSYNLIGHET	

9

VEDLEGG 1

ORGANISASJONSKART – NORDRE LAND KOMMUNE

Rådmannsgruppa

Rådmannsgruppa i Nordre Land kommune består av rådmann og 4 kommunalsjefer. Nedenfor finner du en oversikt over ansvarsområder de enkelte har.

Rådmann Jarle Snekkestad

Øverste administrative leder (Kommuneloven § 23):

- Sjefskontoret

- Lederutvikling/-oppfølging
- Kontaktmøte Hovedtillitsvalgte
- Arbeidsmiljøutvalget (leder)
- NAV
- Regionale saker

Saksansvaret for:

- Formannskap
- Kommunestyre

Kommunalsjef Inger Berit Heimdal

Fagansvaret for:

- Formannskapet - Administrative saker
- Arbeidsmiljøutvalg
- Likestillingsutvalg

Faggruppe HR/Lønn

- Arbeidsgiverpolitikk
- Personal
- Lønn
- Organisasjons- og lederutvikling
- Kompetanse
- Forhandlinger
- Arbeidsrett
- Arbeidsmiljø/HMS/Sykefravær
- Opplæringskontor
- Sekretær Kontaktmøte Hovedtillitsvalgte (HTV)

Kommunalsjef Geir Steinar Loeng

Sekretariatsansvaret for:

- Hovedutvalg LMT
- Hovedutvalg for Levekår
- Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Eldrerådet
- Ungdomsrådet (kultursjef Svein Ladehaug)
- Sekretær kommunestyret
- Styreleder AS Sentrumsbygg

Faggruppe service, informasjon og forvaltning:

- IKT og telefoni
- Post og arkiv

- Kommunal forvaltning
- Politisk sekretariat
- Valg og valgsaker
- Kommunaljuridiske forhold
- Sentrumsservice, sentralbord
- Informasjon/hjemmeside
- Beredskapsledelse (kriseledelse)

Kommunalsjef Bente Øverby

Sekretariatsansvaret for:

- Politirådet

Faggruppe Utvikling:

- Skoleeierrollen: Skolerådgiver, skolefaglig kompetanse over skolenivå, jfr Opplæringslovens § 13-1
- Sosialfaglig rådgivning (sosialfaglige rådgivere)
- Barnehagemyndigheten: Barnehagekoordinator
- Samordning av lokale rus- og krimforebyggende tiltak: SLT-koordinator
- Næringsrådgivning/Landsbyliv/kommunikasjon (overordnet plan)
- Plan- og utviklingsrådgiver (kommuneplanlegging mm)
- Koordinering av folkehelsearbeidet (folkehelsestrateg)

Prosjekteieransvar (PLP, Økonomireglement kap. 9)

- Prosjekteier for alle bygge- og investeringsprosjekter
- Oppfølging av prosjektansvarlige
- Dokumentasjon/rapportering
- Kompetanseutvikling prosjektarbeid

Kommunalsjef John Løvmoen

Faggruppe Strategi og økonomi:

- HP/Økonomiplan
- Budsjett
- Finans
- Innkjøp
- Controller prosjekt
- Regnskap/innfordring
- Eiendomskattekontor
- Skatt/innfordring
- Konesjonskraft

Øvrig overordnet oppfølgingsansvar på kommuneledelsesnivå:

- Samhandlingsreformen

VEDLEGG

Generell oversikt over mulige tjenesteområder i en kommune

(oversikten er ikke uttømmende)

Andre tjenester

Administrasjon, Flyktingtjenesten, Næringsutvikling, Overformynderi, Utviklingsarbeid, Skatteoppkrever

Bygge og bo

Arealplansaker, Reguleringsplaner, Byggesaksbehandling, Byggeregler, Ferdigstilling, Oppmåling, Renovasjon, Snøbrøyting, Feiing og tilsyn, Eiendomsskatt, Lån og tilskudd,

Kultur og fritid

Bibliotek, Kino, Kulturskole, Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, Kultur og fritidstilbud, Kulturkontoret Kulturminner og kulturmiljøer, Lokaler, anlegg og utstyr, Tilskuddsordninger,

Skole og utdanning

Grunnskole, Skolerute, Skoletannlege, Lærlingordningen, PP-tjenesten, Skolefritidsordning, Skolehelsetjenesten, Voksenopplæring

Barn og Familie

Barnehage, Kommunale barnehager, Private barnehager, Barnevern, Familieråd, Familievern, Helsestasjon, Helsestasjon for ungdom, Inntaksteamet, Jordmortjenesten, PP-tjenesten

Helse og omsorg

Hjemmetjenesten, Sykehjem (langtids- og korttidsopphold), Ergo- og fysioterapi, Tekniske hjelpemidler, Frisklivssentralen, Helse- og omsorgssenter, Helsestasjon, Helsestasjon for ungdom, Skolehelsetjenesten, Utenlandsvaksiner, Sosialtjenester NAV, Tildelingsenheten, Tilrettelagte tjenester,

Landbruk

Landbruk, Veterinærvakt, Jordbruk, Skogbruk, Viltforvaltning, Fiskeforvaltning, Bygdeutvikling, Naturmangfold, Tilskudd

Tekniske tjenester

Brann og redning, Forebyggende brannvern, Feiing og boligtilsyn, Kommunale veger, Renovasjon, Septiktømming, Vann og avløp, Grøntområder, Snøbrøyting

Byer: Parkering

Interne tjenester (stab/støtte)

Regnskap/økonomi, utvikling, ledelsesovervåkning/internkontroll, renhold, vaktmester/vedlikehold, innkjøp

Delt ut/presentert i
Kontrollutvalgets møte 14/3-16

VEDLEGG

Notat

Til: Kontrollutvalget

Fra: Rådmannen

Dato: 14.03.2016.

Innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon.

1. Bakgrunn.

Grunnlaget for ny plan er en såkalt «overordnet analyse» som i grove trekk er en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens forvaltning.

- *Rådmannen inviteres til å presentere de viktigste risikoene for forvaltningen og komme med innspill til kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon.*

2. Overordnet analyse.

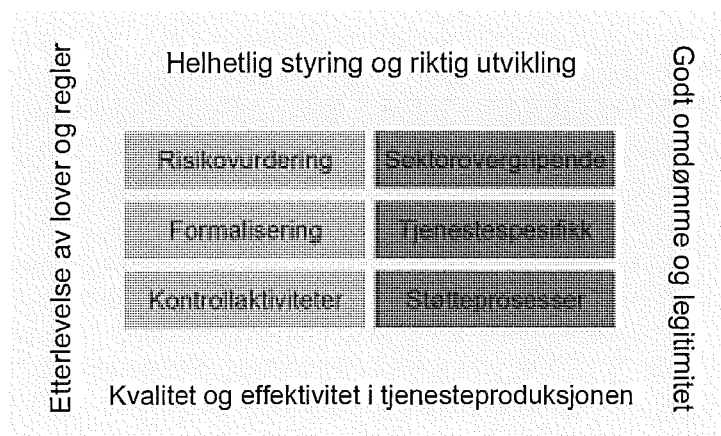
I arbeidet med forrige plan for forvaltningsrevisjoner laget sekretæren et godt grunnlag for en «brainstorming» (sak 20/2012).

I vedlegg 2 til sak 20/2102, skisseres problemstillinger i fbm. Den overordna analysen, den gang. Disse momentene er fortsatt aktuelle, og gode å bruke. Der legges det vekt på følgende momenter;

- Måloppnåelse (overholdelse av lover og regler, effektivitet, produktivitet, effekter/resultater og kvalitet).
- Fokusområder (Balansert målstyring: Brukere, ansatte, økonomi, samfunn).
- Kriterier for valg av tema;
 - Prosjektets potensielle bidrag til å skape forbedringer i forvaltningen
 - Politisk aktualitet og interesse
 - Betydningen de offentlige tjenestene har for brukerne/innbyggerne
 - Gjennomførbarhet (praktisk og økonomisk)
 - Erfaringer fra andre kommuner

Rådmannen er invitert til å mene noe om «de viktigste risikoene for forvaltningen», og vil ta utgangspunkt i begrepene risiko og vesentlighet.

Nordre Land kommunes internkontrolldokument; «Internkontroll i Nordre Land kommune» (vedlagt), tar utgangspunkt i følgende «modell»;

Kjernespørsmålet er da; Hva er den største risikoen for at kommunen ikke når disse målene? Hvor ligger de største risikoene? Ser vi tegn på/indikatorer på at det er et problem eller en risiko innenfor visse områder?

3. Hvordan velge ut prosesser som bør risikovurderes?

Det er i praksis umulig å foreta omfattende risikovurderinger og utarbeide risiko- og kontrollmatriser på alle arbeidsprosesser til samme tid. Det må prioriteres. **4V** kan være et godt hjelpemiddel i en slik prioriteringsprosess;

- Vanlig (volum) – kjerneaktivitet, det vi gjør mye av
- Viktig – at det er avgjørende at vi ikke gjør feil (eller får avvik)
- Vanskelig – medarbeidere eller ledere synes det er vrient å vite hva som er god praksis eller «riktig» måte å gjøre det på
- Variasjon – medarbeidere gjør det ulikt, det vil si at vi f.eks ikke har likebehandling, at det ikke er satt en standard, ergo at folk ikke vet hva som gjelder.

Refleksjonspunkter for å kunne prioritere hvor det bør gjennomføres risikoanalyser, og eventuelt en forvaltningsrevisjon, kan være følgende;

- 4V: viktig, vanlig, vanskelig, variasjon
- Hvor iboende eller rest-risiko er stor
- Hvor oppfølging har vist seg problematisk
- Hvor det er mange avvik, eller læringen synes begrenset
- Hvor økonomi- eller kvalitetsindikatorer viser at oppfølging er nødvendig, eks overforbruk økonomi, lav skår på bruker- eller medarbeiderundersøkelser, høyt sykefravær

4. Innspill.

Rådmannen vil, ut fra en helt foreløpig refleksjon, gi følgende innspill til temaer/områder i ny plan for forvaltningsrevisjon;

- Sentraladministrasjonen – støttefunksjoner: Tidligere har oppfølging av politiske vedtak og innkjøp vært gjenstand for revisjon, og er vel lite aktuelle nå. Internkontroll, varsling, informasjonssikkerhet og beredskap har til nå ikke vært gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Rådmannen vil kanskje mene at informasjonssikkerhet en stadig økende utfordring, bl.a. koplet til en stadig større grad av digitalisering av tjenester. Dette er et viktig, vanskelig og komplekst område.

- Barnevern: Land barneverntjeneste ble etablert i mars 2015. Denne tjenesten har i flere år hatt store utfordringer. Det er av ulike årsaker stor risiko for avvik innenfor tjenesten. Det er et komplekst område der lovlighet, kvalitet og økonomi er sentrale begrep. Et spørsmål som kan stilles er hvordan tjenesten arbeider med å sikre at lovkrav overholdes, samtidig som det skjer en kritisk vurdering av den økonomiske ressursbruken? Hvis dette temaet prioriteres, må det samordnes med kontrollutvalget i Søndre Land kommune.

Uansett valg av temaer og områder, vil nytteverdien for kommunen være større, hvis likelydende revisjoner kjøres i flere kommuner, for sammenligningens skyld.

SAK NR. 20/2016

Nordre Land kommune

REFERATSAKER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	25.04.16	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	
1. Behandling av saker fra kontrollutvalget i kommunestyret: ➤ Sak: Kontrollutvalgets årsrapport 2015 (k.sak 13/16, møte 5/4-16). Innstillingen vedtatt.	Vedlegg 1
2. Status for revisjonsprosjekt / selskapskontroll VOKKS AS – oversending av rapportutkast til VOKKS AS.	Vedlegg 2
3. Organisasjonsutvikling 2016-2019 – Prosjektplan (k.sak 16/2-16)	Vedlegg 3
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Kontrollutvalget

Sekretariatet

Gjøvik, 17. mars 2016.

J.nr./referanse: 03-16/NL/ks

Nordre Land kommune
Postboks 173
2882 DOKKA

Vedlegg 1

Att.: Ordfører, rådmann og politisk sekretariat

Oversending av sak til kommunestyret:

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2015

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune behandlet saken i møte den 14. mars 2016 som sak 15/2016.

Det ble fattet følgende vedtak (enstemmig):

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Kontrollutvalgets årsrapport for 2015 tas til orientering.

Med hilsen

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgsssekretær

Vedlegg:

Kontrollutvalgets årsrapport for 2015

Kopi til:

Kontrollutvalgets leder Hans Moon

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

Innlandet Revisjon IKS

Lillehammer, 15.4.2016
J.nr./Referanse: 2016-338/KL

Til VOKKS AS

Selskapskontroll VOKKS AS - oversendelse av rapportutkast

Vi viser til tidligere korrespondanse og samtaler om ovennevnte prosjekt. Resultatet av vår revisjon foreligger nå i rapportutkast, som vedlegges. Før vi sender over rapporten til Nordre Land kommune for uttalelse, og deretter til kontrollutvalget, ønsker vi selskapets kommentarer til og syn på rapporten.

Vi har satt opp noen spørsmål nedenfor som vi ønsker at dere bruker som grunnlag for kommentarene. Dere må gjerne komme med andre synspunkt i tillegg.

1. Har informasjonen om prosjektets formål og gjennomføring vært god nok?
2. Har selskapet kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller faktaframstilling som kan ha betydning for våre vurderinger eller konklusjoner?
3. Har selskapet kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner?
4. Hva er selskapets samlede vurdering av rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger?
5. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Vi ønsker tilbakemelding pr. e-post senest 29. april 2016.

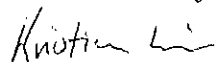
Selskapets høringssvar vil bli lagt ved rapporten når den sendes kommunen v/ordfører for uttalelse. Eventuelle gjenstående feil og misforståelser som påpekes kan dessuten gi grunnlag for endringer i rapporten.

Høringsutkastet er merket utsatt offentlighet etter § 5, annet ledd i offentlighetsloven. Innsyn er utsatt til kontrollutvalget har mottatt endelig versjon av rapporten, da vil rapporten bli offentlig tilgjengelig. Skulle VOKKS vurdere det slik at rapportutkastet inneholder opplysninger som er forretningssensitive, må selskapet gi oss tilbakemelding mht. hvilke deler av rapporten som inneholder denne type opplysninger. Dersom deler av rapporten skal unntas fra offentlighet, må det ha hjemmel i offentlighetsloven.

Vi takker for samarbeidet i gjennomføringen av prosjektet.

Med hilsen

Innlandet Revisjon IKS

Kristian Lein

Oppdragsansvarlig revisor

Hovedkontor:	Avdeling Gjøvik:	Firma:
Postadr.: Postboks 988	Teknologivn. 6	www.irev.no
2626 Lillehammer	2815 Gjøvik	Besøksadresse: Kirkeg. 76
Tlf 61289080 Faks 61289081	Tlf. 61130350 Faks 61130360	2609 Lillehammer
E-post: postmottak@irev.no		Org. nr. 987769386MVA
		Bank 16041146927

N. LAND

SAKSFRØMMEGG

KOMMUNESTYRET 16/2-16

VEDLEGG 3

Lnr.: 437/16
Arkivsaksnr.: 16/32
Arkivnøkkel.: 031

Saksbehandler: JSN

Utskrift til:

ORGANISASJONSUTVIKLING 2016-2019 - PROSJEKTPLAN.

Sammendrag:

Kommunestyret vedtok i sak 130/15 i desember 2015 at det skal gjennomføres en organisasjonsgjennomgang, og at fremdriften i dette arbeidet skulle legges fram for formannskapet i januar. Det er vurdert slik at formannskapet i administrative saker er det rette utvalget.

Rådmannen legger derfor fram prosjektplanen for OU 2016-2019 til godkjenning.

Vedlegg:

Prosjektplan for OU 2016-2020, datert 12/01/16.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Som resultat av budsjettprosessen i 2015 (for budsjett 2016) ble det tatt et politisk initiativ til en organisasjonsgjennomgang, hovedsakelig ut fra at fjerning av eiendomsskatt og reduksjon i andre inntekter skaper et behov for å redusere driftsutgiftene.

Dette er definert til å være et organisasjonsutviklingsprosjekt, som må ses i sammenheng med kommunens prosjekt om Kulturbygging (fokus på holdninger, lederskap og medarbeiderskap). Intensjonen i OU-prosjektet er å vurdere både administrasjonen, tjenestene og organiseringen.

Rådmannen har, med forbehold om at dette er foreløpige tall, anslått at det er behov for å redusere driftsutgiftene med i overkant av 32 millioner kroner de neste tre årene. Dette hovedsakelig på grunn av reduserte inntekter fra eiendomsskatt og reduserte statlige overføringer som følge av nytt inntektssystem for kommunene. Kommunens økonomiske mål skaper i tillegg en utfordring. I praksis vil utfordringen være større, når vi tar med i regnestykket at årlige konsekvensjusteringer og nødvendige nye tiltak beløper seg til flere millioner kroner. Disse kan i årene fremover ikke medføre at det tilføres «friske midler», men må løses innenfor den rammen enheten får, og hvis dette får for store konsekvenser for tjenesten, må de løses innenfor kommunens samla ramme.

I prosjektplanen har rådmannen presentert en fremdrift for en Fase I; Analyse av tjenester og ressursbruk i første halvår, der det bl.a. vil bli engasjert ekstern kompetanse. I en del av analysen, som omhandler tildelingen av tjenester, har de øvrige kommunene i

Gjøvikregionen uttrykt at de vil delta og bidra, for å kunne sikre en regional sammenligning. Analysene, og løsninger, effekter og konsekvenser, kulminerer i formannskapets handlingsplanseminar i juni, med en prioritering av tiltak for å redusere driftsutgiftene. Høsten vil handle om å innarbeide tiltakene i Handlingsplanen 2017-2020, og planlegge Fase II; Organisasjonsutvikling og implementering, fra 1.1.2017-31.12.2019.

I forbindelse med analysene i Fase I, vurdere rådmannen ledernivåer, antall ledere, antall enheter og andre organisasjonsmessige og strukturelle endringer som kan bidra til mindre ressursbruk og rasjonelle løsninger.

I prosjektplanen er det lagt til grunn at OU-prosjektet skal basere seg på kommunens verdier: Åpen – offensiv og ansvarlig, og målene er konkrete og målbare, og knyttet til den nødvendige reduksjonen i driftsutgifter. Dette er illustrert med hvor mange årsverk det kan dreie seg om å redusere, uten at dette er noen fasit.

Organiseringen av OU-prosjektet er beskrevet i prosjektplanen. I styringsgruppa deltar rådmannen (administrasjonen), folkevalgte og tillitsvalgte, slik hovedavtalen angir.

Finansieringen av OU-prosjektets fase I, i 2016, skjer innenfor administrasjonens eksisterende rammer (OU-fond), kombinert med OU-midler fra KS og bidrag fra de øvrige kommunene i Gjøvikregionen. Andre tilskuddsmuligheter skal undersøkes.

Det henvises til prosjektplanen for nærmere studier av målsettinger, organisering, beslutningspunkter, milepæler, hovedaktiviteter og budsjett/finansiering.

Vurdering:

Forankring og medvirkning er de viktigste utfordringene i en slik prosess, som hvis den skal lykkes, er avhengig av at fleste mulig deltar og bidrar med løsninger som bidrar til måloppnåelse. Det er derfor viktig å understreke at kommunens verdier; Åpen, Offensiv og Ansvarlig, har betydning for hvordan alle medarbeidere og politikere skal gå inn i denne prosessen.

Dette OU-prosjektet er slik sett avhengig av en god kopling til Prosjekt Kulturbygging, som har fokus nettopp på holdninger, lederskap og medarbeiderskap. Alle har et felles ansvar for å finne de gode løsningene.

Styringsgruppa er sammensatt for å ivareta både behovet for politisk deltakelse, medvirkning fra tillitsvalgte og en administrativ ledelse. Det er lagt vekt på å unngå en stor styringsgruppe. Det er lagt opp til at styringsgruppa møtes relativt mange ganger, noe som vil styrke muligheten til å gi innspill og anbefalinger underveis.

Referansegruppa er definert til å være Kontaktmøtet som rådmannen jevnlig har med alle hovedtillitsvalgte (HTV). Dette fordi alle HTV bør få god informasjon underveis. Det vil bli lagt egen møteplan for dette. Ledermøtet med alle kommunalsjefer og enhetsledere, vil ha OU-prosjektet på dagsorden i alle sine møter. Viktige fora for øvrig, blir Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Eldrerådet og Ungdomsrådet. Det vil bli orientert i hovedutvalgene.

Rådmannen vil, som prosjektansvarlig, sammen med prosjektleder, velge medlemmer til prosjektgruppa, og/eller til et nødvendig antall arbeidsgrupper. Prosjektgruppa skal i henhold til PLP bestå av personer som ut fra sin kompetanse og sine egenskaper kan gjøre en jobb for prosjektet, og sikre at oppgavene i prosjektet utføres. Enhetsledere og andre ansatte er aktuelle medlemmer.

Det er særs viktig at målsettingene for et slikt arbeid er konkrete og forpliktende. I det minste på den omtrentlige økonomiske utfordring kommunen må løse. I målet er det derfor lagt inn en sum. Det er ikke usannsynlig at denne summen må justeres etter at kommuneproposisjonen legges fram i mai, og formannskapet skal ha sitt handlingsplanseminar i juni.

Når analysen av kommunen tjenester og ressursbruk skal utføres, og særlig analysen av tjenestetildeling skal gjennomføres, er det viktig å hente inn anerkjent ekstern kompetanse. Dette er det planer for. I dette arbeidet vil rådmannen sikre at analysene både kan brukes av OU-prosjektet og i Kommunal plan for Helse og Omsorg.

For ytterligere studier av hovedaktivitetene i prosjektet, vises det til prosjektplanen. Det er forsøkt å legge opp en realistisk fremdrift, innenfor stramme tidsrammer.

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Formannskapet-adm. til å fatte slikt vedtak:

Prosjektplanen for Organisasjonsutviklingsprosjekt 2016-2019, versjon 12.01.16., godkjennes.

NORDRE LAND KOMMUNE, den 12. januar 2016

Jarle Snekkestad
rådmann

Prosjektplan.

NLK Organisasjonsutvikling 2016-2019

VERSJON 120116.

1. Mandat.

Det er i K-sak 130/15 vedtatt følgende; *11. Organisasjonsgjennomgang gjennomføres. En fremdrift for organisasjonsgjennomgang legges frem for formannskapet administrative saker i januar.*

Dette er definert til å være et organisasjonsutviklingsprosjekt (OU), og må ses i sammenheng med Prosjekt Kulturbygging, nærvær, arbeidsglede og medarbeiderskap (K-NAM), som går parallelt med OU-prosjektet. K-NAM har fokus på holdninger, lederskap og medarbeiderskap, noe som er helt avgjørende hvis OU-prosjektet skal oppnå sine mål. I OU-prosjektet skal både administrasjon, tjenester og organisering vurderes, med sikte på en mest mulig effektiv ressursbruk, og tilpasning til fremtidige økonomiske rammer.

2. Kommunens mål

Kommuneplanens visjon om «Ekte landsbyliv og levende grender med åpenhet, nærhet og skaperglede», ligger til grunn for prosjektet.

Fra kommuneplanen siteres;

«Visjonen handler om å skape bolyst og livsglede i Nordre Land.

Nordre Land skal opprettholde og helst øke folketallet ved å være en attraktiv kommune for bosetting, med gode kommunale tjenester og attraktive arbeidsplasser med nærhet til naturen, kultur og opplevelser. Innbyggere og besøkende skal oppleve oss som raus, åpne og inkluderende. Vi skal ha rom for den enkeltes engasjement og skaperglede innenfor arbeidsliv og frivillighet.»

De overordna strategiene fra kommuneplanen om gode tjenester og styrket økonomisk handlingsrom er førende for prosjektet.

3. Prosjekt mål.

Effekt mål (langsiktig mål):

Gode, effektive og samordna tjenester innenfor de økonomiske mål (netto driftsresultat, fondsandel og egenfinansieringsgrad) og rammer fra og med økonomiplanperioden 2017-2020.

Resultatmål for OU-prosjektet, Fase I: 01.01.2016-31.12.2016.

1. Innen 10.06.16 foreligger en analyse av tjenester, tjenestenivå og ressursbruk, som munner ut i anbefalinger om;
 - a) Tiltak som skal sikre varige reduserte driftsutgifter på kr. 32 millioner, og
 - b) Tiltak som sikrer en effektiv og rasjonell organisering av oppgaveløsningen.
2. Anbefalingene inneholder beskrivelse av løsninger, effekter og konsekvenser, og behandles i formannskapets Handlingsplanseminar i juni 2016.
3. Vedtatte tiltak er kvalitetssikrede og innarbeidet i endelig forslag til Handlingsplan som legges ut til offentlig ettersyn i november 2016.
4. Fase II – Organisasjonsutvikling og implementering, er planlagt før 1.1.2017, samordnet med Prosjekt K-NAM.

I forbindelse med analysene, vurdere rådmannen ledernivåer, antall ledere, antall enheter og andre organisasjonsmessige og strukturelle endringer som kan bidra til mindre ressursbruk og rasjonelle løsninger.

Kommentar til Mål 1 a): Lønnsutgiftene i kommunen utgjør om lag 80 % av de samla driftsutgifter. Hvis 80 % av driftsreduksjonene skal tas av lønnsmidler, tilsvarer dette ca. 45 årsverk.

Resultatmål for OU-prosjektet, fase II: Fra 1.1.2017-31.12.2019.

1. Vedtatte organisasjonsutviklingstiltak er gjennomført i organisasjonen innen utgangen av 2019, i tråd med fremdriften i vedtatt Handlingsplan 2017-2020, og i prosjektplan for Fase II.

Rådmannen gis de nødvendige fullmakter til å gjennomføre de vedtatte endringene.

Kommentar til målene: OU-prosjektet har altså to faser; Fase I handler om analyse og løsninger/effekter/konsekvenser, mens Fase II handler om å gjennomføre tiltakene gjennom organisasjonsutvikling og implementering. Dette vil likevel gå litt over i hverandre, da det for eksempel er vanskelig å arbeide med driftsreduksjoner, uten å tenke gode løsninger og organisatoriske grep. Det kan erfaringsmessig oppleves utfordrende å jobbe med utvikling samtidig som det skal kuttes. Det er derfor viktig at prosessen blir god.

4. Verdigrunnlag

Organisasjonens verdier; Åpen, offensiv og ansvarlig, skal kjennetegne prosessen.

Åpen betyr å sikre at det gis løpende informasjon til politikere, ansatte og brukere, og i nødvendig grad til media/allmennheten. Unntaket er taushetsbelagt informasjon, for eksempel personalsensitive opplysninger. Vi skal ha god dialog med alle parter i prosessen for å sikre inkludering og delaktighet.

Offensiv betyr at vi har engasjement, vilje og kraft til endringer, er åpne for innspill, utradisjonelle forslag, og utreder alle relevante og aktuelle løsninger.

Ansvarlig betyr å utrede løsninger, anslå effekter og redegjøre for mulige konsekvenser. Det skal sikres at de folkevalgte så langt som mulig har et kvalitetssikret beslutningsgrunnlag. En effektiv, fleksibel og løsningsorientert ressursbruk, og god bruk av de ansattes kompetanse må ivaretas. Ansatte på alle nivåer skal ivaretas i henhold til sine rettigheter, jfr. Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

5. Bakgrunn.

Nordre Land kommune har over tid jobbet målrettet med utvikling, effektivisering og forbedring av organisasjonen. I «Sammen om en bedre kommune», bruk av Lean som virksomhetsutvikling, lederutvikling, og nytt system for internkontroll, er det gjennomført et stort forbedringsarbeid. Årlige innsparingskrav i forbindelse med Handlingsplan og budsjett har gått parallelt med dette. Det ble i 2015 startet et kulturbyggingsprosjekt (K-NAM), som må ses i sammenheng med OU-prosjektet. Kulturbygging, dvs. holdninger, lederskap og medarbeiderskap, er viktige verktøy for å oppnå målene i OU-prosjektet.

Foranledningen til organisasjonsutviklingsprosjektet er den store økonomiske utfordringen som kommunen har fremover, bl.a. som følge av at kommunestyret i desember 2015 vedtok at eiendomsskatten skal avvikles. Endringer i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner vil også påvirke kommunens rammer. Kommunestyrets fastsatte økonomiske mål for en sunn kommuneøkonomi gir også en utfordring i de kommende årene.

Hvis kommunen velger å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner, vil dette endre kommunens fokus totalt, og OU-prosjektet blir avsluttet, for å bli erstattet av et sammenslåingsprosjekt.

Samlet vil den økonomiske utfordringen de kommende årene i hovedtrekk synliggjøres i økonomiplanen, men ut over første år i økonomiplanen, er tallene beheftet med usikkerhet. Det er likevel gjort et anslag på den økonomiske utfordringen de kommende 3 årene. Jamfør kommentarene under tabellen.

Anslag på økonomisk utfordring 2017-2019 :

	2017	2018	2019	Akkumulert
Økonomiske mål	5.786.000,-	276.000,-	284.000,-	6.346.000,-
Bortfall E-skatt	3.000.000,-	5.100.000,-	8.100.000,-	16.200.000,-
Inntektssystem	7.000.000,-	3.000.000,-		10.000.000,-
Konsek.v.just/nye tiltak	0,-	0,-	0,-	0,-
SUM	15.786.000,-	8.376.000,-	8.384.000	32.546.000,-

Kommentarer til tabellen:

Kommunestyret har fastsatt økonomiske mål for en sunn kommuneøkonomi (netto driftsresultat, nivå på disposisjonsfond og egenfinansiering av investeringer). Utfordringen som er tallfestet i tabellen, er det som må avsettes, i tillegg til det som ligger inne i vedtatt økonomiplan.

Kommunestyrets vedtak om etappevis fjerning av eiendomsskatten, med nedtrapping fra 2,5 promille i 2016 til 2,0 promille i 2017, innføring av bunnfradrag fra 2018 og fjerning av eiendomsskatten fra 2019, utgjør et inntektsbortfall på til sammen kr. 16,2 millioner.

Regjeringens høringsnotat om nytt inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner er foreløpig ganske vagt. Den administrative tolkningen så langt tilsier at bortfall/omfordeling av basistilskuddet og endringer i distriktpolitiske virkemidler, vil kunne utgjøre ca. 10 millioner kroner i mindreinntekter for Nordre Land kommune. Trolig fordeles virkningen av endringene over minst to år. Regjeringen har varslet at de konkrete endringer vil fremkomme i mai, i forbindelse med kommuneproposisjonen.

Av andre forhold som vil påvirke den samlede utfordringen, må utgifter til konsekvensjusteringer og nye tiltak nevnes. Erfaringsmessig fattes det vedtak i løpet av budsjettåret, som må innarbeides i neste års rammer. Likeens blir det hvert år fremmet forslag om nye tiltak som må finne sin dekning innenfor kommunens samlede ramme. Basert på de siste års erfaringer, kan konsekvensjusteringer og nye tiltak beløpe seg til 5-10 millioner kroner hvert budsjettår. Hvis OU-prosjektet skal nå alle sine mål, kan det ikke åpnes for at slike konsekvensjusteringer og nye tiltak betyr at administrasjon og enheter får tilført «friske midler». Slike endringer må dekkes innenfor enhetenes rammer, eller i det minste innenfor kommunens samla ramme. Noe annet vil øke den økonomiske utfordringen i tabellen over.

Samlet vil kommunens økonomiske utfordring altså ligge på anslagsvis 32 millioner kroner de neste 3 årene. For å kunne tilpasse kommunens aktivitet til dette lavere inntektsnivået, må driftsutgiftene reduseres. Det er lite å hente på inntektssiden. Nær 80 % av alle utgifter er lønnsmidler. Det er begrenset hvor store kutt som kan foreslås i andre driftsmidler enn lønnsmidlene. Det kan derfor bli nødvendig å realisere **et kutt på ca. 25 millioner kroner i lønnsmidler, dvs. 45 årsverk over 3 år**. Men, dette avhenger av hvor store varige kutt som kan tas på andre områder enn lønnsmidlene.

Med en utfordring på 32 millioner kroner de neste 3 årene, sier det seg selv at dette vil gå ut over både kommunens kapasitet innenfor tjenestene, og kvaliteten på en del av tjenestene.

6. Organisering

6.1. Prosjektledelse

Prosjektansvarlig (PA): Rådmann Jarle Snekkestad

Prosjektleder (PL): Kommunalsjef HR/lønn, Inger Berit Heimdal

6.2. Øvrige roller

Prosjekteiere:	Hvem?	Hvorfor?
A-eier:	Kommunestyret, Formannskapet (Fadm), rådmann	K-vedtak
Oppdragsgiver:	Formannskapet	La grunnlaget i budsjettprosessen.
Styringsgruppe:	Rådmann, Ordfører, et formannskapsmedlem, to hovedtillitsvalgte. Rådmannen er PA, og leder styringsgruppemøtene.	Sikre de nødvendige beslutninger, forankring.
Referansegruppe	Kontaktmøte HTV Ledermøte enheter (drøfter OU i hvert møte)	Medvirkning Oppfølgingsansvar

Det sikres at Eldrerådet, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Ungdomsrådet kan uttale seg til forslagene, før formannskapet behandler dem i juni. Fra høsten, i Handlingsplan- og budsjettprosessen, kommer råd og utvalg inn på ordinær måte. PA vurderer underveis når det er hensiktsmessig å orientere i hovedutvalgene.

6.3. Prosjektgruppe/arbeidsgrupper.

Det etableres en administrativ prosjektgruppe, og arbeidsgrupper, ut fra behov for kompetanse. PA/PL velger ut medlemmer.

7. Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler.

7.1. Beslutningspunkter

SG møtes før beslutningspunktene, og avgir sine anbefalinger til politiske saker.

	Beslutningspunkter BP	Dato	Beslutningsgrunnlag
BP1	Godkjenne prosjektplan.	20.01.16	Godkjent PP behandlet i FADM.
BP2	Prioritere tiltak.	10.06.16	Sak til formannskapets budsjettseminar.
BP3	Handlingsplanen 2017-2020 legges ut til ettersyn.	15.11.16	Sak til formannskapet
BP4	Godkjenne Prosjektplan Fase II (avslutte prosjektets fase I)	20.01.17	Sak Prosjektplan Fase II (FADM)

7.2. Oppfølging

PL rapporterer status til PA jevnlig for å sikre framdrift og god prosess utenom beslutningspunktene.

8. Milepæler

Nr.	Milepæl	Dato	Målbart resultat (en beskrivelse/kriteria)
MP1	Godkjent prosjektplan	20.01.16	Prosjektplan vedtatt i FADM

Nr.	Milepæl	Dato	Målbart resultat (en beskrivelse/kriteria)
MP2	Formannskapetets handlingsplanseminar – prioriteringer og beslutninger	15-16.6.	Protokoll med tiltak til HP foreligger
MP3	Formannskapetets vedtak av Handlingsplan – til ettersyn	01.12.16	Protokoll
MP4	Prosjektplan Fase II godkjent (Fase I avsluttet).	20.01.17	Protokoll (FADM)

9. Gjennomføring.

9.2. Hovedaktiviteter.

Nr.	Navn	Hensikt	Oppgaver	Resultat – MP
HA01	Fase 1: Planlegging av planarbeidet	Sørge for at prosjektet er planlagt, forankret og sikret framdrift.	- Planlegge prosjektet - Arbeidsfordeling - Utarbeide prosjektplan	Prosjektplan godkjent av PA.
HA02	07. januar Referansegruppemøte HTV	Forankre videre fremdrift. Innspill til videre arbeid. Forankre omstillingsretningslinjer	Sette opp dagsorden og innkalle.	RG-møte I avholdt. Referat.
HA03	Politisk behandling av prosjektplanen.	Fastsette mål og rammer, framdrift og medvirkning.	Skrive politisk sak om prosjektplanen og planstart.	20.1. Prosjektplanen vedtatt i FADM. MP1
HA04	Styringsgruppemøte I	Forankre videre fremdrift. Innspill til videre arbeid. Forankre omstillingsretningslinjer	Sette opp dagsorden og innkalle. Presentere valg av konsulent og foreløpige planer for analyser.	(slutten av Januar/primo febr) SG-møte I avholdt.
HA05	Personalseminar + HTV + hovedverneombud	Sikre involvering av alle ledere mfl. Innspill til videre arbeid.	Informere og begrunnelse og analyser Lage gruppeoppgaver Gjennomføre 3 timers prosess	(medio februar)
HA06	Informasjon i Eldreråd, Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Ungdomsråd	Sikre innspill	Sette dagsorden og innkalle Informere om arbeidet så langt, og om analysearbeidet. Gruppeoppgaver?	Møtereferat som går til SG og formannskapet.
HA07	Analyse I av administrasjon og tjenester.	Dokumentasjon på NKLS tjenestenivå sammenlignet med andre, og forklaring av forskjeller/likheter. Identifisere hvilke tjenester som har potensiale for reduksjon,	Hyre inn relevant kompetanse, om nødvendig (konkurransen). Utarbeide beskrivelser av tjenestene. Oppdatere oversikt over kommunens objektive utgiftsbehov. Analysere alle KOSTRA-tall for kommunen (sammenligne, rette feil), analysere tjenestenivå, og	Nye KOSTRA-tall Rapport foreligger 29. mars

Nr.	Navn	Hensikt	Oppgaver	Resultat – MP
		sammenlignet med andre.	sammenligne med andre relevante kommuner. En gjennomgang av tildelingskontoret i NLK; tildelingspraksis/nivå sammenlignet med andre kommuner (Gjøvikregionen). Lage rapport.	
HA08	Løsningsforslag Effekter Konsekvenser	Informere enhetene, sikre at tiltak blir løst og konsekvensvurdert	Informere og ha prosess i arbeidsgrupper, på Ledermøter i mars/april, gruppeoppgaver/bestillinger fra PA (SG).	Dokument med løsningsforslag, effekter og konsekvensvurderinger foreligger før RG og SG-møtene.
HA09	Referansegruppe HTV	Informere, drøfte, kvalitetssikre	Innkalle, og sende ut dokumentasjon, kommentere dokumentasjon.	Uttalelse til rapport og konsekvensvurderinger foreligger.
HA10	Styringsgruppe II	Sette seg inn i og prioritere hva som skal analyseres videre.	Innkalle, sende ut dokumentasjon, kommentere dokumentasjon. Både rapport og konsekvensvurderinger.	SG-møte II avholdt, og anbefaling vedr. prioritering i det videre utredningsarbeidet avgitt til PA.
HA11	Analyse II av administrasjon og tjenester.	Nærmere konkret utredning av hvor og hvordan reduksjoner kan gjennomføres, og hvilke løsninger, effekter og konsekvenser dette kan ha	Detaljutredning av reduksjoner etc., kvalitetssikring ift. lover/forskrifter (prøving av saker). Brukerrelaterte konsekvenser. Økonomiske, personellmessige og organisatoriske løsninger. Samle anbefalingene.	Medio mai Rapport fra Analyse II foreligger
HA12	Personalseminar + HTV + Hovedverneombud 19. mai	Informere og sikre forankring	Innkalle, planlegge møtet, gjennomføre gruppearbeid.	Referat
HA13	Styringsgruppe III 25. mai	Forankre, prioritere	Ferdigstilt rapport og referat fra personalseminar +	Behandle Analyserapport II, avgitt anbefalinger til PA
HA14	Formannskapsmøte HP-seminar 15-16.6.	Forankre det videre arbeidet.	Sette dagsorden og innkalle.	Protokoll fra behandling av analyserapportene, prioritering i det videre arbeidet gjort. MP 2
HA15	Styringsgruppemøte IV	Planlegge videre arbeid	Detaljplan for høsten utarbeides	Videre planer godkjent.

Nr.	Navn	Hensikt	Oppgaver	Resultat – MP
HA16	Referansegruppemøte (HTV) Eldreråd, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Ungdomsråd.	Informere, forankre, og sikre innspill.	Sette dagsorden og innkalle. Presentere vedtatte tiltak så langt. Konsekvenser.	August/Sept. Møtereferat som går til SG og formannskapet.
HA17	September. Innarbeide tiltakene i revidert Handlingsplan 2017-2020.	Kvalitetssikre økonomiske, faglige (lovrelaterte) og personalmessige konsekvenser	Vurdere om de gir de effekter som forventes, og når. Sjekke ut ev. spørsmål med overordna myndigheter og KS.	Utkast til Handlingsplan foreligger den 1.oktober.
HA18	Oktober Styringsgruppe V	Gjennomgå Handlingsplanen før politisk behandling	Innkalle, lage drøftingsgrunnlag	SG-møte V avholdt. Anbefalinger avgitt til PA
HA19	Primo November Saksfremstilling til behandling av Handlingsplan 2017-2020.	Foreslå et helhetlig forslag til Handlingsplan for neste periode.	Utarbeide sak og endelig forslag til Handlingsplan.	Formannskapet legger Handlingsplan 2017-2020 ut til offentlige ettersyn. MP 3
HA20	Planlegge Fase II	Sørge for at prosjektet er planlagt, forankret og sikret framdrift.	Utarbeide Prosjektplan for OU-prosjekt Fase II Planlegge gjennomføringen av tiltakene.	Okt-des 16 MP 4

10. Økonomi.

Fase I søkes finansiert innenfor gitte rammer.

Kjøp av tjenester i denne fasen finansieres innenfor gitte rammer/avsatte fonds.

10.1. Fase I.

Kostnader	Beløp	Finansiering	Beløp
Kjøp av tjenester	150.000,-	Organisasjonsutviklingsfond NLK	100.000,-
Seminarer, kurs, møter oa.	50.000,-	OU-midler KS	60.000,-
		Bidrag kommuner i Gjøvikreg	40.000,-
Sum	200.000,-		200.000,-

10.2. Fase II (foreløpig)

Kostnader	Beløp	Finansiering	Beløp
Sum			

Prosjektplan for Fase II utarbeides i oktober-november 2016, og avklarar budsjettet.

11. Tidsplan

Hovedaktiviteter	Tidsplan: 2016											
	Jan	Febr	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov/Des	
1. Planlegging	■	■										
2. Referansegruppemøte	X											
2. Politisk behandling		X										
4. Styringsgruppemøte I		0										
5. Pers.sem + HTV +HO		■										
6. Info i råd og utvalg		■										
7. Analyse I												
8. Løsning, effekt, Konsekvensvurdering			■	■								
9. Referansegruppe HTV				X								
10. Styringsgruppemøte II				0								
11. Analyse II												
12. Pers.sem +HTV+HO					■							
13. Styringsgruppe III					0							
14. Politisk behandling						X						
15. Styringsgruppe IV						0						
16. Referansegruppe-møte og Råd og utvalg.								X	■			
17. Innarbeide tiltakene i HP 2017-2020												
18. Styringsgruppe V											0	■
19. Sak på HP 2017-20												■
20. Planlegge Fase II											■	■
Andre møter:												
Prosjektgruppemøter												
Ledermøter	19		1	5	26	24						
Ungdomsrådet		18		21	26							
Eldrerådet		18		7	26	16						
Rådet for mennesk MNF		18		7	26	16						

Det er viktig å flytte rådsmøtene fra 16.6. til 26.5.

Prosjektplan for OU-prosjekt 2016-2019 – revidert kap 5.

I formannskapet – administrative saker (Fadm) den 20.1. ble det fattet følgende vedtak;

Vedtak:

- 1. Prosjektplanen for Organisasjonsutviklingsprosjekt 2016-2019, versjon 12.01.16, godkjennes med følgende endring:

I tabellen med økonomiske forutsetninger legges det inn eksakte summer for konsekvensjustering.*
- 2. På bakgrunn av endrede økonomiske forutsetninger legges saken fram for kommunestyret på nytt med tanke på revurdering av målsettinger og framdrift.*

Rådmannen har fulgt opp punkt 1 i vedtaket ved å regne ut en mer kvalitetssikret sum for en forventet årlig økonomisk utfordring knyttet til konsekvensjusteringer og nye tiltak. Summen er satt med basis i gjennomsnittet for de siste tre år. Dette er en nettosum. Den nye sykehjemsavdelingen på Landmo er bl.a. holdt utenfor, men ville uansett ikke gitt en økning i netto-utfordring, da nye eiendomsskatteinntekter dekket denne økte driftsutgiften. Det er viktig å bemerke at store nye tiltak, som for eksempel flerbrukshall i Torpa, vil bidra til ytterligere behov for reduksjoner i den kommunale drifta, hvis ikke den følges av økte inntekter.

5. Bakgrunn.

Nordre Land kommune har over tid jobbet målrettet med utvikling, effektivisering og forbedring av organisasjonen. I «Sammen om en bedre kommune», bruk av Lean som virksomhetsutvikling, lederutvikling, og nytt system for internkontroll, er det gjennomført et stort forbedringsarbeid. Årlige innsparingskrav i forbindelse med Handlingsplan og budsjett har gått parallelt med dette. Det ble i 2015 startet et kulturbyggingsprosjekt (K-NAM), som må ses i sammenheng med OU-prosjektet. Kulturbygging, dvs. holdninger, lederskap og medarbeiderskap, er viktige verktøy for å oppnå målene i OU-prosjektet.

Foranledningen til organisasjonsutviklingsprosjektet er den store økonomiske utfordringen som kommunen har fremover, bl.a. som følge av at kommunestyret i desember 2015 vedtok at eiendomsskatten skal avvikles. Endringer i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner vil også påvirke kommunens rammer. Kommunestyrets fastsatte økonomiske mål for en sunn kommuneøkonomi gir også en utfordring i de kommende årene.

Hvis kommunen velger å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner, vil dette endre kommunens fokus totalt, og OU-prosjektet blir avsluttet, for å bli erstattet av et sammenslåingsprosjekt.

Samlet vil den økonomiske utfordringen de kommende årene i hovedtrekk synliggjøres i økonomiplanen, men ut over første år i økonomiplanen, er tallene beheftet med usikkerhet. Det er likevel gjort et anslag på den økonomiske utfordringen de kommende 3 årene. Jamfør kommentarene under tabellen.

Anslag på økonomisk utfordring 2017-2019 :

	2017	2018	2019	Akkumulert
Økonomiske mål	5.786.000,-	276.000,-	284.000,-	6.346.000,-
Bortfall E-skatt	3.000.000,-	5.100.000,-	8.100.000,-	16.200.000,-
Inntektssystem	2.100.000,-	2.100.000,-	2.100.000,-	6.300.000,-
Konsek.v.just/nye tiltak	5.000.000,-	5.000.000,-	5.000.000,-	15.000.000,-
SUM	15.886.000,-	12.476.000,-	15.484.000,-	43.846.000,-

Kommentarer til tabellen:

Tabellen er ment som en illustrasjon på utfordringens «størrelse». Den enkelte delsum kan selvsagt endres, avhengig av hva kommunestyret velger, for eksempel om de økonomiske mål skal fordeles over flere år. Summen anslår en utfordring som hvert år ligger ca. 50 % over det vi normalt opplever i en budsjettprosess.

Kommunestyret har fastsatt økonomiske mål for en sunn kommuneøkonomi (netto driftsresultat, nivå på disposisjonsfond og egenfinansiering av investeringer). Utfordringen som er tallfestet i tabellen, er det som i henhold til kommunestyrets vedtak i desember 2015 må avsettes, i tillegg til det som ligger inne i vedtatt økonomiplan.

Kommunestyrets vedtak om etappevis fjerning av eiendomsskatten, med nedtrapping fra 2,5 promille i 2016 til 2,0 promille i 2017, innføring av bunnfradrag fra 2018 og fjerning av eiendomsskatten fra 2019, utgjør et inntektsbortfall på til sammen kr. 16,2 millioner. Kommunestyret kan velge om nedtrappingen skal skje over flere år enn dette.

Inntektssystemet: Regjeringens høringsnotat om nytt inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner gir ikke svar på alle spørsmålene om økonomiske konsekvenser for kommunen. Så langt tilsier endringene i kostnadsnøkler (- 1,2 mill.) og innføring av strukturkriterium (- 1,5 til - 5,1 mill.) at Nordre Land mister 6,3 millioner kroner i statlige inntekter. Det kan se ut som at Nordre Land på den andre siden tjener noen tusen kroner, hvis distriktstilskudd Sør-Norge fordeles etter distriktsindeksen. Hvis skatteandelen og utjevningen ligger fast, vil dette være de endringene Nordre Land må påregne, hvis kommunen ønsker å forbli egen kommune. Regjeringen vil i kommuneproposisjonen i mai fremme sitt endelige forslag til inntektssystem, som behandles i stortinget i juni. De kjente konsekvensene ut fra regjeringens høringsforslag, er lagt inn i tabellen, og fordelt over tre år. Dette fordi rådmannen ikke tror at INGAR (inntektsgarantiordningen) vil gjelde disse endringene. INGAR sikrer at ingen kommuner kan ha en beregna vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 300 kroner pr innbygger under beregnet vekst på landsbasis, før finansieringen av ordningen (som alle kommuner spleise på). Hvis INGAR skulle gjelde, ville det bety at inntektsnedgangen for Nordre Lands del ville måtte skje over mer enn 10 år. Det er lite trolig at regjeringen legger opp til dette.

Konsekvensjusteringer og nye tiltak er tatt inn i tabellen, da disse årlig gir kommunen en økonomisk utfordring. Erfaringsmessig fattes det vedtak i løpet av budsjettåret, som må innarbeides i neste års rammer. Likeens blir det hvert år fremmet forslag om nye tiltak som må finne sin dekning innenfor kommunens samlede ramme. Basert på et netto-gjennomsnitt for de siste tre år, som er utregnet til 5,3 millioner kroner, er konsekvensjusteringer og nye tiltak lagt inn med 5 millioner kroner hvert budsjettår. I den grad slike nye driftsutgifter ikke har vært finansiert av nye inntekter, har de blitt finansiert ved kutt på andre områder. Det er derfor riktig å synliggjøre denne typen økte driftsutgifter som en del av utfordringen i tabellen.

Basert på disse forutsetningene, med flere ukjente faktorer, vil kommunens økonomiske utfordring altså kunne ligge på anslagsvis 44 millioner kroner de neste 3 årene. For å kunne tilpasse kommunens aktivitet til dette lavere inntektsnivået, må driftsutgiftene reduseres. Det er lite å hente på inntektssiden. Nær 80 % av alle

utgifter er lønnsmidler. Det er begrenset hvor store kutt som kan foreslås i andre driftsmidler enn lønnsmidlene.

Med en utfordring på anslagsvis 44 millioner kroner de neste 3 årene, sier det seg selv at dette vil gå ut over både kommunens kapasitet innenfor tjenestene, og kvaliteten på en del av tjenestene. OU-prosessen må derfor sikre gode prosesser ute i tjenestene for å redusere konsekvensene for brukerne i størst mulig grad.